

je je tako odgovorna vzrejna komisija pri Kinološkem društvu za vzrejo in šolanje nemških ovčarjev Slovenije (KDNOS), medtem ko je za vzrejo Cavalier King Charles španjelov odgovorna vzrejna komisija pri Slovenskem klubu za pritlikave pasme (SKPP). Seznam vseh vzrejnih komisij lahko najdemo na uradni spletni strani Kinološke zveze Slovenije.

Vzrejni pravilnik

V vzrejnem pravilniku so določeni minimalni pogoji za udeležbo psa ali psice na vzrejnem pregledu. Pravilniki se med seboj nekoliko razlikujejo glede na posebnosti pasme, vendar so si v osnovi v večini primerov zelo podobni. Vsak pes ali psica mora biti pred prvim vzrejnim pregledom vpisan v slovensko rodovno knjigo (SLR). Na vzrejni pregled se je treba predhodno prijaviti pri pristojni vzrejni komisiji in priložiti zahtevane dokumente: fotokopijo rodovnika, fotokopijo telesne ocene iz ocenjevanja zunanosti. Oceno zunanosti lahko v nekaterih primerih pridobite na samem vzrejnem pregledu ali pa priložite fotokopijo ocene zunanosti z razstav v Sloveniji. Obvezno je treba priložiti tudi vse zahtevane veterinarske izvide.

Nekatere od pregledov lahko opravimo na vzrejnem pregledu, večino pa jih bomo morali opraviti pred prijavo na vzrejni pregled. Za pritlikave pasme bomo tako lahko na vzrejnem pregledu opravili tudi pregled oči in pogačic, medtem ko bomo morali izvide zahtevnejših pregledov, na primer slikanje kolkov in komolcev, ultrazvok srca in podobno, opraviti že prej.

Vzrejna komisija določi le minimalne zahteve, ki so potrebne za pridobitev vzrejnega dovoljenja, vsekakor pa to ne pomeni, da je vse to dovolj. Vsak odgovoren vzreditelj bo poskrbel za čim več informacij glede zdravja svoje psičke ali plemenjaka, saj to odločilno vpliva na kakovost potomcev. Enako velja za značaj psice oziroma psa. Na vzrejnih pregledih marsikdaj premalo upoštevajo pomen značajskih lastnosti vzrejnih psov in njihovo psihofizično primernost za vzrejo.

Na samo presojo o primernosti psa za vzrejo tako vpliva:

- značaj (primerno vedenje psa),
- zdravje psa (splošni vtis in veterinarska potrdila),
- telesna in psihična sposobnost za vzrejo,
- skladnost zunanosti psa s pasemskim standardom in
- urejenost psa v skladu s standardom.

V vzrejnem pravilniku je določena tudi najnižja starost psa ali psice za udeležbo na vzrejnem pregledu, ki je po navadi devet mesecev. Vendar to še ne pomeni, da lahko pri tej starosti psa ali psice tudi parimo! Pse lahko za vzrejo praviloma (malenkostna odstopanja so pri različnih pasmah) uporabljamo od starosti 12 mesecev dalje, psice pa od starosti 15 mesecev dalje oziroma pri večjih pasmah od starosti 20 mesecev naprej. Samce lahko uporabljamo za vzrejo, dokler so psihofizično sposobni, medtem ko psice lahko parimo le do starosti 8 let.

Vzrejno dovoljenje po navadi velja dve leti, če je pes oziroma psica vzrejno primerna. Sicer pa čas za naslednji vzrejni pregled določi vzrejna komisija. Po navadi je izbira plemenjakov prepuščena vzreditelju, vzrejna komisija v izbor poseže le izjemo. To se zgodi pri psih ali psicah, ki so prejeti pogojno primerno vzrejno oceno.

Pri različnih pasmah njihovo vzrejno vrednost ocenjujemo različno. V osnovi poznamo dva sistema ocenjevanja vzrejne vrednosti. Pri najpogosteje uporabljenem sistemu pes dobi eno od naslednjih ocen:

- primeren za vzrejo,
- pogojno primeren za vzrejo ali
- ni primeren za vzrejo.

Če pes dobi pogojno vzrejno dovoljenje, ima po navadi dovoljenje le za eno paritev pod nadzorom vzrejne komisije. Komisija potrdi ali pa zavrne vzrediteljevo izbiro plemenjaka in nato zahteva še ponovni pregled psa ali psice ter njunih potomcev.

Oceno neprimeren za vzrejo dobijo psi, pri katerih so ugotovljene večje hibe, na primer:

- izrazita plahost, nemirnost ali popadljivost,
- hibe, ki so v standardu navedene kot izključitvene,
- gluhost in/ali nemost,
- prenašanje prirojenih hib na potomce,
- neprimerni veterinarski izvidi, kot je na primer kolčna displazija ...

Psov, ki niso dobili vzrejnega dovoljenja, ne smemo uporabljati za vzrejo, njihovi morebitni potomci pa ne dobijo rodovnika. Zato nikar ne verjemimo ljudem, ki nam prodajajo mladiče rodovniških staršev, mladički pa nimajo rodovnika. Razlogi, zakaj takšni mladiči nimajo rodovnika, so opisani in niso zanemarljivi. Ne pozabimo, da morata imeti tako oče kot mati veljavno vzrejno dovoljenje, saj le v tem primeru tudi mladički dobijo rodovnik. Oba starša

namreč svoje lastnosti prenašata na potomce in vedno obstaja razlog, zakaj psica ali pes, ki sicer ima rodovnik, ni dobil tudi vzrejnega dovoljenja.

Pomembno: psica ima lahko leglo le enkrat v koledarskem letu oziroma v razmiku najmanj 290 dni od prejšnjega legla. Izjema je le, kadar psica koti manj kot tri mladiče v leglu, vendar tudi v tem primeru odsvetujemo paritve v krajšem časovnem razmiku.

Pri nekaterih pasmah bomo morali vzrejni komisiji priložiti tudi pregled DNK, ki bo potrdil izvor naše psičke ali psa. Pomembno je poudariti tudi, da je umetno osemenje dovoljeno pri psih, ki še nimajo potomcev, pridobljenih z naravno paritvijo.

Vzrejni pregledi

Če je naš pes dovolj star in smo opravili vse zahtevane zdravstvene preglede, je čas, da se odpravimo na prvi vzrejni pregled. Če še nismo bili na razstavi, bomo morali najprej opraviti tudi telesno oceno. Ne glede na to, ali pes oziroma psica že ima telesno oceno, bodo žival na vzrejnem pregledu temeljito pregledali, izmerili telesno višino, dolžino telesa in pomembna telesna razmerja. Pregledali bodo tudi njeno gibanje, ocenili značaj in podobno.

Pri nekaterih pasmah bo treba opraviti tudi preizkus naravnih zasnov, ki je glede na posebnosti pasme pri različnih pasmah različen. Delo prinašalcev tako na primer zajema tudi preizkus iz vaj prinašanja itd.

Vzrejni pregledi so po navadi dvakrat na leto, in sicer v spomladanskem in jesenskem terminu. Če smo redni vzrejni pregled zamudili, imamo še vedno na voljo izredni vzrejni pregled, vendar so stroški tega neprimerno višji. Če želimo svojo psičko pariti ali menimo, da imamo primernega plemenjaka, je prav, da gremo z njim na vzrejni pregled. Nikar ne čakajmo na zadnji trenutek, ko bo psička morda že v polni gonitvi, mi pa bomo morali pred paritvijo opraviti še vzrejni pregled. Lahko se namreč zgodi, da bo najprimernejši čas za paritev mimo, še zlasti, če se na paritev s psičko odpravljamo v tujino. Zato nikar ne odlašajmo. In pozor: nikar ne pozabimo preveriti datuma veljavnosti vzrejnega dovoljenja.

Prava lepota psa prihaja iz njegovega značaja in ne iz zunanega videza!